

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNISTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Rimska ulica št. 5
Telefon: 31-32, 31-33, 31-34, 31-35 in 31-36

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocencova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Vojna na Daljnem vzhodu neizogibna:

Splošna kitajska mobilizacija

Boji pri Šanghaju se nadaljujejo z vso srditostjo in se more pomirjenje tem manj pričakovati, ker je kitajska vlada v Nankingu proglasila splošno mobilizacijo

NANKING, 19. avgusta. d.
Po odobritvi zakonodajne zbornice je snoči osrednja kitajska vlada v Nankingu proglasila splošno mobilizacijo svoje vojske.

Kitajski uspehi pri Šanghaju

Šanghaj, 19. avgusta. br. Kitajci so v noči na torek dočela zavzeti japonski okraj Hon-kei, ki je doslej služil Japoncem za operativno oporišče. Proti jutru so pričeli izprodirati v vzhodni del kitajskega okraja Capeja. Zaradi tega so Japonci zadržali napetost vse, da so jih zadržali pred nadaljnjim prodorom proti vzhodu. Kakor je izjavil šanghajski župan, je bilo v teh bojih na obeh straneh izredno mnogo izgub. Padlo je več tisoč ljudi. Župan je novinarjem tudi izjavil, da bi bili Kitajci pripravljeni spoštovati mednarodno koncesijo, če bi se vsi Japonci umaknili iz nje. Mednarodno koncesijsko področje bi se moralo omejiti na ozemlje južno od kanala Fuchanga in bi tja ne smel priti noben Japonec.

Japonski letalski napadi

Japonska letala so včeraj z bombami naravnost zasula kitajsko letališče, arzenale in dake v bližini južne postaje Lungvu. Dosele se ni bilo mogoče dognati, koliko škode so bombe povzročile. Japonski letalci so s strojnimi obdelovalnimi tudi šanghajsko letališče postajali. Letala so se spuščala prav nizko nad zemljo in se niso ustrašila ognja iz kitajskih pušk in streljav. Pri tem so japonski letalci poškodovali tudi ameriški kabl, ki je iz Šanghaja napeljan v San Francisco. Zveza po njem je bila že popoldne prekinjena.

Zbiranje vojaštva pri Cingtau

Oddelki 80. kitajske divizije so včeraj prodrli v Timan in Cingtau. Kakor poročajo, prihaja iz Šanghaja proti Cingtau še več oddelkov kitajske vojske. Kitajci so kudo ogrozili japonsko naselbino v Cingtau in po poslednjih vestih je bil davi zopet ubit nek japonski mornar. Kakor zatrjujejo, je pričakovati, da bodo Japonci skušali vdreti tudi pri Cingtau na kitajsko ozemlje. S temi japonskimi namerami je v zvezi koncentracija kitajskih vojnih sil okrog Cingtaua.

Obstreljevanje japonskih begunskih ladij

Včeraj dopoldne okrog 11. sta iz mednarodne koncesije odplula japonski prekoceanski ladji »Sanghaj Maru« in »Nagasaki Maru«, na kateri se je vkrvalo več tisoč japonskih beguncev. Ko sta parnika v spremstvu manjših japonskih vojnih ladij plula mimo Putunga na desni obali Hvangpua, so ju pričele baterije kitajskega težkega topništva hudo obstreljevati. Ene izmed njih je bila zadeta, vendar pa poškodba ni bila tolikšna, da bi se ladja morala ustaviti. Na ladji je bilo ubitih pet mornarjev in beguncev, več pa ranjenih.

Odhod francoskih civilistov iz Šanghaja

Pariz, 19. avgusta. br. Kakor poročajo iz Šanghaja, so včeraj francoski državljani, razen konzularnih uradnikov in vojaštva, zapustili francosko koncesijo. Najprej so se vkrkali žene in deca na velika francoska parnika »Aramis« in »Sline«, njim pa so sledili moški. Parnika sta pod zaščito francoskih vojnih ladij odpluli nato proti Hongkongu.

Nova japonska ojačenja v Peking

Peking, 19. avgusta. br. Zadnje dni so prispela v Peking nova japonska ojačenja. Dobro poučeni sodijo, da je prišlo v Peking 3000 novih japonskih vojakov. Skoraj vsa pekinška divizija je bila odpisana proti Nankovu, kjer je bilo doslej le okrog 15.000 Japoncev. Japonsko poveljstvo priznava, da pod nankovskim prelazom doslej ni bilo mogoče doseči nikakih uspehov zaradi velike kitajske premoči in zaradi sovražniških strastičnih silajnih postojank. Japonci bodo mogli zavzeti nankovski prelaz šele z ofenzivnimi operacijami velikega števila.

Utrjevanje Kantona

Hongkong, 19. avgusta d. V torek so zapustili Kanton zadnji Japonci. Mesto naglo utrjujejo. V inozemskem okraju na otoku

Samien so ojačili straže. Reko Pearl, ob kateri leži Kanton, so zaprli z minami. Središče obrambe je v vojni akademiji Vampoa, iz katere je izšel novi kitajski oficirski zbor pa tudi maršal Cangkajšek.

Trije novi japonski ministri

Tokio, 19. avgusta o. Včeraj so bili imenovani trije novi ministri brez portfelja, ki so bili dodeljeni ministrskemu predsedstvu kot svetovaki. Dopoldne se je v zunanjem ministrstvu mudil nemški poslanik, ki je po trditvah dobro poučenih intervenerjal pri japonski vladi, da bi pristala na nov kratek rok premirja, v katerem bi se lahko izselili iz Šanghaja tuji nemški državljani. Na drugi strani so listi objavili vest, da se je japonska vlada ugodno zahvalila nemškemu in francoskemu poslanstvu za pomoč, ki so jo nudile oblasti omenjenih dveh držav v Šanghaju japonskim beguncem, ogroženim po kitajskih milicnikih.

Propaganda za avtonomno severno Kitajsko

Tienca, 19. avgusta. br. Pod vplivom japonskih osvajačev se je v Tiencinu ustanovila zveza severnokitajske mladine, ki je pričela po vsem vzhodnem Hopeju propagando proti Kuomintangu in zahtevali ustanovitve avtonomne severne Kitajske. To društvo namerava s pomočjo drugih kitajskih organizacij na področju Pekinga in Tiencina organizirati samostojen kitajski politični pokret. Včeraj je izdalo manifest, v katerem pravi, da mora severna Kitajska ostati samostojna država. Osnovna načela novega pokreta so:

1. Integralna suverenost severne Kitajske.
2. Borba proti komunizmu in nadoblasti Kuomintanga.
3. Kitajsko-japonsko sodelovanje.
4. Ustanovitev severnokitajske vlade.

Društvo narodov obsojeno k molku Anglija bo Kitajski svetovala, naj se ne obrača na DN, da ga ne spravi v zadrego

London, 19. avgusta. o. Listi poročajo, da so na konferenci članov vlade pod vodstvom zunanjega ministra Edena razpravljali tudi o stališču, ki naj se zavzame, če bi Kitajska v borbi proti Japoncem pozvala Društvo narodov na pomoč. Ugotovili so, da v sedanjih razmerah ne more biti govora, da bi se Društvo narodov angažiralo tudi v tej vojni. Abesinske izkušnje so tako briske, da Anglija ne more dopustiti, da bi se doživelo novo razočaranje v primeru kakšnega posredovanja na Daljnem vzhodu. Obstoj Društva narodov bi bil z novim neuspehom povsem ogrožen. Anglija pa vendar ne more žrtvovati Društva narodov, ki bi se lahko kdaj pozneje tolko preuredilo, da bi res postalo merodajno za odnose med posameznimi državami. Zato je dobila angleška diplomacija nalog, naj vpliva na nankinško vlado, da se nikakor ne obrne na Društvo narodov. Kitajci bi s tem tudi ničesar ne dosegli, ker Japonci niso vključeni v ženevski ustanovi. Na kakšno proglasitev sankcij proti Japonski kitajska vlada vsekakor v nobenem primeru ne bo mogla računati.

»Daily Telegraph« piše, da so na konferenci v Foreign office razpravljali o japonsko-kitajski vojni s splošnega mednarodnega stališča. Likvidacijo sedanje spora med Japonsko in Kitajsko smatrajo za nujno potrebno, ker je postal že nevaren za ves splošni svetovni mir. Če se spor ob pravem času ne bo likvidiral, bi glede na temo sodelovanje Japonske in Nemčije, ki se jima je v zadnjem času pridružila še Italija, ob prvi priliki lahko nastala velika svetovna vojna med fašističnimi državami na eni strani ter Rusijo in njenimi zaveznicami na drugi strani. Anglija se bo zato predvsem potrudila, da spravi v sklad svojo evropsko politiko z ono na Daljnem vzhodu. Spričo take možnosti razvoja japonsko-kitajskega spora, je trenutno temo angleško-francosko-ameriško sodelovanje edino sredstvo, s katerim bo mogoče za sedaj preprečiti, da bi se japonsko-kitajska vojna spremenila nenadoma v splošni svetovni požar.

Kitajska kupuje orožje tudi v Avstriji Uspela misija kitajskega finančnega ministra

Dunaj, 19. avgusta. p. Kakor se je zvedelo iz dobro poučenih virov, je kitajski finančni minister dr. Kung porabil ves včerajšnji dan za ogledovanje avstrijskih tovarnic orožja v dunajski bližini in daljni okolici. Bil je tudi v Hirtenbergu, kjer si je ogledal tovarno streljiva in tankov. V Dunajskem Novem mestu je pregledal novo tovarno letal. Končno si je ogledal tudi neko tovarno za plinske maske. Obenem se je ves dan pogajal za dobavo orožja in streljiva za kitajsko vojsko.

Kar se tiče finančne strani teh kupcij, se je zvedelo, da bodo Kitajci plačali svoj naročila s kreditom 10 milijonov funtov šterlingov, ki so jim ga dele škodovne tovarnice v Plizu za dobo 7 let. Znano je, da se je dr. Kung že v Londonu in Parizu pogajal za orožje in streljivo, tam pa so ga, kakor zatrjujejo, odločili, češ, da so njihove tovarne prezaposlene že z dobavami za Anglijo in Francijo. Svetovali so, naj se obrne na škodo in avstrijske tovarne. Iz tega je razvidno, da obstoja med posameznimi evropskimi tovarnami orožja vendarle neka poslovna zveza. Kitajska naročila pomenijo za Avstrijo precejšnjo pridobitev, ker je vladala do zadnjega časa v Dunajskem Novem mestu in drugod v dunajski okolici med kovinskih delavci še vedno precejšnja brezposelnost. Kakor poročajo listi, je kitajski finančni minister dr. Kung poleg še znanega francoskega posojila dobil kredite za na-

Angleška nota nankinški vladi

Nanking, 19. avgusta. br. Snoči je angleška vlada poslala kitajski centralni vladi noto, v kateri ji je predlagala, naj umakne kitajske čete iz mednarodne koncesije v Šanghaju. Nadalje jo je obvestila, da je sličen predlog poslala tudi v Tokio. Angleška vlada pravi v svoji noti, da je pripravljena prevzeti jamstvo za vse prebivalstvo in za interese vseh držav v šanghajski mednarodni koncesiji. To obveznost je prevzela skupno s francosko in ameriško vlado, če bosta na to pristali.

Kakor pravi agencija Reuter v svojem poročilu, angleški predlog v Nankingu ni napravil ugodnega vtisa. Kitajski vladni krogi smatrajo, da je neizvedljiv.

Skupni interesi zapadnih velelil

Pariz, 19. avgusta. br. »Journal des Debats« poroča, da je verjetno, da se bosta francoska in ameriška vlada priključili angleški posredovalni akciji. Vee tri vlade imajo vsakokrat trden namen braniti za vsako ceno svoje pravice, ki so si jih z znano pogodbo devetih let pridobile na Kitajskem in se posebej v Šanghaju.

Ameriško posredovanje

Washington, 19. avgusta o. Na poslednji seji ameriške vlade so podrobno razpravljali o položaju na Daljnem vzhodu. Prvi ukrep je bila ponovna intervencija ameriških poslanikov v Nankingu in Tokiju. Poslanika sta včeraj opozorila kitajsko in japonsko vlado, da ju bo ameriška vlada smatrala odgovorni za vsako žrtev in škodo, ki bi nastala zaradi vojne v ameriški naselbini v Šanghaju. Nadalje so na seji vlade sklenili poslati 1.200 mornarjev iz San Diega v Šanghaj. Ameriška vlada je včeraj od kongresa zahtevala kredit pol milijona dolarjev za odstranitev ameriškega prebivalstva iz Šanghaja in ostale ukrepe v zvezi z zaščito ameriških interesov na Kitajskem.

Mandatni odbor DN o razdelitvi Palestine

Ženeva, 19. avgusta. br. Mandatni odbor Društva narodov je včeraj popokline zaključil svoje zasedanje. Odbor je poleg drugih manjših vprašanj razpravljal predvsem o angleškem načrtu za razdelitev Palestine na dve področji. Kakor zatrjujejo, je v glavnem pristal na angleško predlogo, po katerih naj bi se mandat nad Palestino razdelil v dva mandata in v skladu s tem Palestina sama v židovsko in arabsko državo. Le Haifa in nekatera druga mesta naj bi se dočela prepuščati Angliji. Anglija namerava namreč v Haifi zgraditi svoje novo veliko pomorsko oporišče. Odbor se je postavil na stališče, da bi moralo preteči še nekaj časa, da se duhovi v Palestini pomirijo in prilagode novim načrtom.

Mandatni odbor bo svoje poročilo objavil šele na zasedanju sveta DN meseca septembra.

Bat'a: Floridorski

Berovo, 19. avgusta. o. SK Bata je včeraj odigral prijateljsko nogometno tekmo s dunajskim profesionalnim moštvom AC Floridors. Gostje so bili hudo poraženi. Bata je zmagal s rezultatom 3 : 1 (1 : 0).

Italija, DN in Abesinija

Italijanski protesti proti morebitni ponovni odgoditvi likvidacije abesinskega vprašanja v Ženevi

Rim, 19. avgusta. o. Listi se danes bavijo z vestmi o bližnjem zasedanju sveta in skupščine Društva narodov. Po njihovih informacijah bosta zasedanju sveta in skupščine, ki sta bili napovedani za 10. odnosno 13. september, odgodeni do konca meseca ali pa celo do pričetka meseca oktobra. Odgoditev je potrebna, ker še ni popolnoma dograjena velika dvorana v novi palači Društva narodov, pa tudi zato, ker se nekateri mednarodni politični krogi zavzemajo za to, da bi se Društvo narodov ne sestalo, preden ne bodo znani rezultati italijansko-angleških pogajanj. Odgoditev bi bila potrebna tudi za to, da se ne bi brez potrebe na novo naložilo vprašanje sodelovanja abesinske delegacije na zasedanju Društva narodov.

»Gazzetta del Popolo« naglašava v svojem komentarju o teh vestih, da se za odgoditev zasedanja Društva narodov zavzemajo predvsem krogi, ki so napram Italiji neprijateljsko razpoloženi. Po njegovem mnenju bi bila odgoditev zasedanja nevaren maneuver. Sklepi Društva narodov glede nadaljnjega sodelovanja abesinske delegacije naj bi se torej postavili v neko kavzalno

zvezo z italijansko-angleškimi pogajanj. Če bi se ta pogajanja ne zaključila pozitivno, naj bi se potemtakem abesinski delegaciji priznala pravica do nadaljnjega sodelovanja v Društvu narodov. Glede na to mora Italija odkloniti tako postopanje. Italija pod nobenim pogojem ne bo pristala na to, da bi se z raznimi abesinskimi strašili izvajal nanjo pritisk za popuščanje napram Angliji v raznih vprašanjih, ki so zanjo življenjskega pomena.

Egiptski pogoj za priznanje aneksije Abesinije

London, 19. avgusta. o. Kakor se je zvedelo, so angleški diplomatski zastopniki pri egiptski vladi sondirali teren, ali bi bila pripravljena predlagati na zasedanju Društva narodov, ki se bo bavilo z abesinskim problemom, priznanje italijanske aneksije abesinskih dežel. Egiptska vlada je take priprave napravljal Angliji to uslugo, vendar pa pod pogojem, da se Italija zaveže, da ne bo gradila nadaljnjih utrdb ob libijsko-egiptski in abesinsko-egiptski meji.

Podunavski blok agrarnih držav za skupen nastop na zapadnih žitnih trgih

Budimpešta, 19. avgusta o. Kakor zatrjujejo, so tukajšnji vladni krogi dali pobudo za ustanovitev podunavskega bloka agrarnih držav, ki naj bi skupno nastopil na pripravljajoči se žitni kampanji na zapadno-evropskih tržiščih. V tem bloku naj bi se združile Madžarska, Jugoslavija in Bolgarija. Kakor pa kaže, so se Češkoslovaška, Nemčija in Avstrija že izrazile proti takim kombinacijam, ker smatrajo, da bi bili v tem primeru ogroženi njihovi gospodarski interesi v omenjenih treh državah. Vsekakor bo na bližnjem zasedanju stalnega sveta Male antante v Sinaji pri Bukarešti natočeno tudi to vprašanje.

Snoči so se v tukajšnjih političnih krogih razširile vesti, da sta se min. predsednik

Daranyi in češkoslovaški min. predsednik dr. Hodža sestali v nekem malem mestecu v največji tajnosti. Dr. Hodža je že zvečer odpotoval nazaj v Prago.

Madžarska in Mala antanta

Budimpešta, 19. avgusta o. Zunanji minister Kanya je imel razgovor z zastopnikom »North American News Papers« o madžarski zunanji politiki. Kanya je izjavil, da brez primerne ureditve manjšinskega vprašanja niso mogoča resna pogajanja med Madžarsko in Mala antanto. Društvo narodov mora v resnici izvajati jamstva, ki so mu poverjena glede narodnih manjšin, ter nadzorovati življenje manjšin v nasledstvenih državah.

Spopadi na madridski fronti Upor med nacionalističnim vojaštvom pri Talaveri

Madrid, 19. avgusta. br. Operacije na madridski fronti so se v zadnjih dneh omejevale na lokalne spopade. Pri Carabanchelu so republikanci vrgli nacionaliste iz skupine 6 hiš, v katerih so se pred kratkim utaborili. Pri Talaveri pa so republikanski opazovalci opazili, da so nastali tik za nacionalističnimi fronto veliki nemiri. Na fronti so bili zamenjani celo vojniki. Kanci so se zadovoljili s tem, da so izmenjavali čet ovrnali s hudim ognjem iz pušk in streljav.

Torpediran republikanski parnik

London, 19. avgusta. br. Snoči je angleška ladja »City of Wellington« priplula v Alžir in izkrcala 23 mož posadeke španskega republikanskega parnika »Conte de Avall« , ki so ga že 13. t. m. torpedirali sovražniški republikancev v vodah južno od Sicilije. Kapitan je izjavil, da so italijanske vojne ladje in letala več ur zasledovale njegov parnik.

Angleške obdolžitve proti Italiji

Rim, 19. avgusta o. »Tribuna« obžaluje, ker je celo napram Italiji prijateljsko razpoloženi londonski »Daily Telegraph« v svojih poročilih o zadnjih incidentih v alžirskih vodah naglasil, da so italijanske vojne ladje spremljale nacionalistične odinice, ki so napadle razne trgovske ladje in se umaknile šele v zadnjem hipu pred vsakim napadom. Tudi drugi angleški listi trdijo, da so italijanske vojne ladje pri teh incidentih posledno sodelovale. Pri tem navajajo predvsem rusilca »Gaeto« in »Cigno«, ki sta po angleških ugotovitvah spremljala španske vojne ladje, ki so napadle angleško in francosko ladjo-cisterno.

Francosko-angleški protest v Berlinu proti kampanji nemškega tiska

Pariz, 19. avgusta o. Francoski odpravnik poslov v Berlinu je protestiral na mednarodnem mestu proti objavi dozdevnih dokumentov o intervenciji Francije v Španiji, ki jih je priobčil »Völkischer Beobachter«. Pri tej priliki je sploh opozoril na pisanje nemških listov, ki sistematsko objavljajo napade na lojalnost francoske vlade na mednarodnem polju, dočim je francoski tisk napram Nemčiji zelo rezerviran. Tudi angleški odpravnik poslov je v nemškem zunanjem ministrstvu podvel korake v tem pogledu. Pravijo, da je ta angleška demarš v zvezi s kampanjo nemškega tiska proti berlinskemu poročevalcu »Times« in proti delu angleškega tiska.

Angleško-nemška nesoglasja

Berlin, 19. avgusta. br. Odpravnik poslov angleškega poslanstva Forbes se je včeraj zglasil v zunanjem ministrstvu in se sestal z nekimi višjimi funkcionarji. Kakor zatrjujejo, je z njimi razpravljal o likvidaciji najnovejših incidentov, zaradi katerih so bili nemški novinarji izgnani iz Anglije, poročevalec londonskega »Timesa« pa iz Nemčije. Obenem je po informacijah iz dobro poučenih krogov načel vprašanje pogajanj za pripravo nove lokarne konferenca, katere naj bi se udeležila tudi Nemčija.

Novo nemško notranje posojilo

Berlin, 19. avgusta. br. Pred dnevi je bilo emitirano novo notranje posojilo v znesku 700 milijonov mark. V okviru Göringovega načrta za obnovo nemškega gospodarstva v prihodnjih štirih letih je to že drugo notranje posojilo. Posojilo se bo obrestovalo po 4.5% in amortiziralo v 15 letih. Kakor poročajo današnji listi, so znanele subskripcije novega posojila že po prvih 12 urah 100 milijonov mark. Za subskripcije ostalih 600 milijonov bo skrbel poseben konzorcijski denarni zavod pod vodstvom nemške emisijske banke.

Borzna poročila.

Curik, 19. avgusta. Beograd 19. Pariz 16.35 London 21.7325. Newyork 455.375. Bruselj 73.40. Milan 22.90. Amsterdam 240.25. Berlin 175.20. Dunaj 81—82.10. Praga 15.30. Varšava 92.55. Bukarešta 9.25.

Plavajoč znanstveni zavod

Sovjetska znanstvena ekspedicija je odpotovala na ledolomilec „Sadko“ v polarne kraje

26. julija je dvignil ledolomilec „Sadko“ v arhangeljskem pristanišču sidra in odplul k Novosibirskim otokom za Sannikovo zemljo. O tej zemlji si raziskovalci še zdaj niso edini, ali sploh obstoja ali ne. Ledolomilec je precej obtežen. Razen posadke ima na krovu člane znanstvene ekspedicije pod vodstvom slavnega polarnega raziskovalca prof. Samojloviča. Natovrili so nanj skoraj 1.000 ton premoga, drv in gradbenega materiala za novo polarno stano na enem izmed Longovih otokov, zalogo živil za poln leto in celo nekaj goveje živine. Ekspedicija je pa seveda temeljito opremljena z znanstvenimi pripomočki.

Vodja ekspedicije prof. Samojlovič je spregovoril pred odhodom o nekaterih podrobnostih. Na ledolomilec so izpopolnjeni žerjavi za znanstveno delo. Žerjavi so na električen pogon, vsi stroji in aparati so mehanizirani. To je rezultat dela konstrukterske pisarne Arktičnega zavoda. Najprej bodo vse znanstveno gradivo obdelali v laboratorijih na ledolomilecu hidro-kemično, geokemično, hidrobiološko, gravimetrično, fotografsko in filmsko. Glavna naloga ekspedicije je ugotoviti, ali bi bila možna nova varianta Severne morske poti severno od Novosibirskega otočja. Zato bo ekspedicija raziskala v prvi vrsti sektor Severnega ledenega oceana, ležec severovzhodno in zapadno od Novosibirskih otokov, njegove hidrološke prilike, globino morja in morske toke, zlasti se bo pa zanimala, če se pojavlja tu topla atlantska voda. Pri tem bo raziskana tako zvana Sibirskaja poljana, veliko vodno prostranstvo brez ledu, ki naj bi ležalo severno in severovzhodno od Novosibirskih otokov.

Merjenje globin bo tu zelo zanimivo, kajti baš na tem kraju se da meriti meja pobočja morske obale in ugotoviti, koliko je nagnjen glede na velike globine morja, ki jih je nedavno odkrila Papaninova skupina v bližini severnega tečaja. Sistematične poskuse dne, vzete s preciznimi aparati, bodo olajšale ne samo preiskavo morskih tokov v tej oblasti, temveč bodo pojasnile tudi njen geološki sestav. Ekspedicija bo točno beležila pot ki

jo bo prevozil ledolomilec, točno bo ugotovila globino morja in lego morske obale. Za lažjo plovo bo velikega pomena proučevanje pojavov zemskega magnetizma in točna astronomska opazovanja. Z Meintzovim aparatom bodo merili silo zemeljske privlačnosti. V pasu večnega ledu bodo proučevali ne samo njegove prilike, temveč tudi fizikalne in kemične lastnosti morskega ledu, njegov izvor, premikanje in odpornost. V zadnjem času so ugotovili, da so živali v polarnih bazenih nekakšen biološki indikator o prilikah ledu in zato bo polarna ekspedicija tudi na to veliko važnost. Seveda se bo zanimala tudi za vremenske prilike.

Ledolomilec „Sadko“ velja po pravici za plavajoč znanstveni zavod, opremljen s preciznimi aparati, izdelanimi po zadnjih pridobitvah tehnike. Ledolomilec je poverjen vodstvu izkušnega polarnega kapitana Hramcova, zastopnika prof. Samojloviča sta pa prof. Vize in zemljemerec-hidrograf Jevgenjev. V hidrološki, hidrografski, geološki, fizikalni, hidrobiološki, gravimetrični in astronomski skupini so sami izkušeni znanstveniki, med njimi tudi dve ženski. Ekspedicijo spremlja tudi strokovnjak v delu z dinamitom, ker pričakujejo, da si bo moral ledolomilec utirati pot skozi led z razstrelivom. Na krovu je tudi nekaj potapljačev in pa šest polarnikov, pod vodstvom udeleženca ekspedicije na Čeljuskinu Muhanova. Polarniki ostanejo na enem izmed Longovih otokov ali pa na Sannikovi zemlji, če jo ekspedicija najde. Velika naloga ekspedicije bo tudi ugotoviti, ali ta zemlja sploh obstoja v polarnem morju kakor je trdil polarni raziskovalec baron Toll, ki pa svoje trditve ni dokazal.

Ledolomilec pluje iz Arhangeljske proti Matočkinu Šaru in otoku Dickson. Odtod krene kakor bo pač led bodisi skozi ožino Vilkievega ali okrog rtiča Molotova, kjer se prične pravo delo ekspedicije. Letalec Čerevič, ki se priključuje ekspediciji, je priletel že ob odhodu ledolomilca iz Arhangeljske v zaliv Tiksi, kjer je napravil več poskusnih poletov nad polarnim morjem.

Pestre svetovne zanimivosti

D'ANNUNZIO ZOPET OPOZARJA

NAŠE

Italijanski pesnik D'Annunzio, ki mu nikdar ne padejo ideje, kako bi opozoril naše, zadnje čase napoveduje svojo smrt. To je zdaj že drugi, da se mu zdi, da bo kmalu umrl. Napisal je svojemu prijatelju futuristu Marinettiju, naj pride takoj k njemu, če hoče, da ga bo še videl živega.

VALENCIJSKA VLADA SE BO ZOPET SELILA

Pariški „Journal“ poroča, da je bila 9. t. m. na seji ministrskega sveta valencijske vlade sklenjena premestitev vlade v Barcelono. Najprej se bosta tja preselila notranje ministrstvo in ministrstvo financ, glavni sedež pa bo še ostal v Valenciji.

VOHUNI MED ARTISTI

„Daily Express“ piše, da je ruska vlada odredila, da morajo vsi inozemski umetniki in artisti zapustiti Rusijo v 14 dneh, in sicer zato, ker se med njimi skriva mnogo vohunov.

ZAKLAD BARCELONSKEGA

MONARHISTA

V Barceloni je policija odkrila v kleti nekega monarhista ogromen zaklad v vrednosti okrog 150 milijonov peset. Skrito je bilo zlato, dragulji, srebro, slike in razni umetniški predmeti velike vrednosti. Zagnje čase je bila hiša, kjer so odkrili zaklad, opuščena.

KARAMBOL ČEŠKOSLOVŠKEGA

AVTOMOBILISTA Z MADŽARSKIM

MINISTROM

Te dni se je češkoslovaški avtomobilist Gröger zaletel s svojim avtomobilom v avtomobil madžarskega trgovskega ministra v Slofoku na Madžarskem. Grögerjev voz se je povsem razbil. Z ministrom se je vozila tudi njegova žena, ki se je pri nesreči onesvestila. Ranjen ni bil nihče. Minister je izrazil željo, da bi Gröger ne bil kaznovan, če bi se pri preiskavi izkazalo, da je nesrečo zakrivil sam.

UMORI OTROK V NEW YORKU

Zaradi ponavljajočih se umorov otrok v New Yorku zadnje čase, je nastalo med prebivalstvom veliko vznemirjenje, zlasti še, ker policija ne more odkriti zločincev. Policija priporoča, naj bi roditelji ne puščali otrok izpod 10 let starosti na ulico. Tisoče staršev se je zbralo na velikem zborovanju, kjer so ustanovili sami odbor za zaščito otrok. Zaradi skrivnostnih umorov je nekatere ljudi zajela panika; neki Rus je v strahu za usodo svojih otrok raje postrelil svoje tri hčerke, kakor da bi prišle v roke morilcev. Policija je aretirala že več osumljencev in eden izmed njih je baje celo priznal več umorov, vendar skrivnost groznega klanja otrok še ni razčiščena.

VELIK POŽAR V MARSEILLEU

V marsejskem pristanišču je izbruhnil požar, ki ga večeraj še niso mogli pogasiti. Ogenj je uničil že več pristaniških poslopij in naprav. Zgorelo je tudi mnogo žita kave in bombaža v skladiščih. Škoda znaša več milijonov frankov. Boje se, da bo škoda še mnogo večja, ker se jim kljub vsem naporom ne posreči omejiti požara. Kako je požar nastal, niso mogli ugotoviti.

SOKOL

Fraznik sokolske čete na Lavrici. Ob izredno lepem vremenu je priredila marljiva sokolska četa na Lavrici v nedeljo 15. t. m. na svojem letnem telovadišču javen telovadni nastop, ki je pokazal, da se v polni meri zaveda svojih sokolskih in nacionalnih dolžnosti. Vsa pohvala gre tudi strosti br. Ogrinu, ki je poln idealizma postavil trden temelj sokolski četi, ki ima lep in prostoren Sokolski dom, kjer telovadi in goji sokolsko prosveto. Vabilo sokolske čete se je odzvalo občinstvo v izredno velikem številu, prav tako pa so prišli v goste bratje in sestre Sokola I Tabor, z Viča, Stepanje vasi, Sokola II in Sokola IV. Župno upravo in župni strokovni odbor je zastopal br. Ivan Prosenec. Ob napovedani uri so prikorakali na telovadišče burno podpravljeni vsi telovadni oddelki, ki so med sviranjem državne himne izkazali čast državi zastavi, ki se je dvigala na visok jambor. Sledila je nato javna telovadba, pri kateri so nastopili deca, naraščaj in članstvo s prostimi vajami in na orodju. Vse vaje so bile prav dobro izvedene in zato občinstvo ni štedilo s priznanjem. Zlasti orodna telovadba je zelo ugajala in se je zlasti odlikovala vzorna vrsta Sokola I

Kupujte domače blago!

Kdo je koga „hipnotiziral“

Nepričakovan preokret afere v Beogradu aretiranega fakirja in mlade Pražanke

Praški listi se bavijo z nenavadno afero, ki je zbudila senzacijo tudi v Beogradu, kjer je bil aretiran »fakir« Mira Abdul Hamid Khana, ko je prispel tja s svojo mlado ženo iz Prage. V Pragi se je naglo oženil z 18letno uradnico Marijo Kratko, v Beogradu pa je bil kmalu potem ne poseben vesel konec ljubzenskega romana. »Fakirjeva« žena se je zatekla v čel. poslanstvo, odkoder so jo poslali domov k staršem, turški državljani, mednarodni pustolovec Abdul Hamid pa se je šel hladiti v zapore.

Njegova »vdova« je izpovedala marsikaj zanimivega. S fakirjem se je seznanila na cesti in ljubzenski roman se je začel razvijati v filmskem tempu. Starši so svarili hčerko, ona pa sama ni vedela, kako je prišlo do poroke; ni si mogla pomagati in čeprav je mati zaradi njene odločitve zelo trpela, je ni ubogala, češ, da je bila začarana. Fakir se je hotel nastaniti v Pragi, kjer bi rad vzel iz ljudi denar, hipnotiziranjem, grafologijo in vedževanjem. Ženske so norele za njim in denarja je imel ko peska. Toda v Pragi mu niso dovolili ustanoviti »podjetja«. Zato je po dopovedi Kratke nameraval začeti svojo »obrt« v Beogradu, že ko sta se peljala v Beograd, jo je na vlak ne prestopno tiraniziral. Baje jo je pretepal s pasjim bičem. Nikogar ni smela pogledati in se ne dotakniti, da bi baje ne oslabil učinek hipnoze. Ko sta obiskovala v Beogradu nekega advokata, ki je vselej šilil, da mora plačniti nanj zaradi urokov. Morala je nositi tudi črne naočnike, da ni videla niti korak daleč, kakor je izpovedala. Sprevidela je, da vsega tega ne bo

mogla prenašati vse življenje. Ko ni hotela plačniti na advokata, ji je zagrozil, da jo bo odvedel v Sirijo in zapri za vse življenje.

Pri vsem tem je pa najbolj zanimivo, da je Kratka sedaj na praški policiji ovrgla vse to ter izpovedala, da si je časopisje izmislilo bajke o hipnozi in da jo je fakir tiraniziral, pravni zatonik Abdul Hamida Khana pa je izjavil, da je Kratka očarala fakirja ter da ni govora o kakšni hipnozi. Fakir je bil zaljubljen v dekle in bil je celo pripravljen izplačati njenim staršem 50.000 Kč, preden bi odpotovala v tujino. V Pragi je imel v gotovini za 600 tisoč Kč švicarskih frankov in še drugih valut za 400.000 Kč. V šestih tednih je plačal nad 18.000 Kč davkov. V Pragi je imel tri tajnice. Na njegovo poslovanje je bila praška policija kmalu pozorna, a pri hišni preiskavi ni našla pri njem nič sumljivega. Na posredovanje turškega konzulata je policija vrnila fakirja potni list.

Izkazalo se je tudi, da je bila poročna ceremonija fakirja in Kratke na praškem magistratu povsem predpisana in da sta ji prisostvovala tudi nevestina roditelja. Navesta je nudila vtis, da je pri popolni zavesti in nihče ni opazil na nji nič posebnega.

Kaže torej, da ni povsem zanesljivo, kdo je koga hipnotiziral. Ker je Kratka revala, ne more nihče reči, da bi jo fakir hipnotiziral iz koristnosti. Na drugi strani pa postanejo tudi nedolžna dekleta kaj kmalu dobre hipnotizirke, čim zavajajo v žepu svojega »idealca« milijonček.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Spomni se končno, da si ji ob koncu svojih razlogov dejal — drznili si se reči: če ga ljubiš tako, kakor trdiš, potem uniči njegovo srečo, če ga ne odstraniš od sebe... In tedaj je nastopila njena tragična resignacija, njene objokane oči so se na mah posušile, nekaj besed, ki jih je naglo napisala in pisemce, ki ti ga je dala zanj, je morda zadnji spomin — potem pa tisti srce zbadajoči nasmeš, s katerim ti je izročila vse, rekoč:

— Da, prav pravite, gospod, Roberta ne sprejemam več. In ko mu to izročiš, izginem iz njegovega življenja. Toda če gojite do njega, kakor trdite, le malo prijateljstva, poskrbite, da bo srečen: kajti to, kar sem storila zdaj, zasluži to najmanj tako kakor to, kar še storim...

... Simeon Cantaloube ni več poslušal svojega dvojnika in sicer zato ne, ker je mislil enako kakor on. Zaman je poskušal zatreti ta glas, govorec iz globine njegove duše. Zaman je klical na pomoč svoj misel za praktičnost, da bi opravičil pred seboj to, kar je bil storil. Previdnost, močnejša od

njega, je bila spregovorila. Naj sta bili duši obeh mladih ljudi še tako različni, v njuni notranjosti je vendar plapolal jasen plamen, sežigajoč vse. Kajti oba sta želela samo v enem upanju, da ju bo usoda končno združila. In usoda je to storila. Cantaloube je pa posegel vmes, da bi ju znova ločil...

In noben razlog, nobeno opravičilo se mu ni zdelo dopustno. Res sta ga oba prevarila, toda oba sta to moralno popravila. Ko ga je princesa Symianova prosila, naj izroči njeno pismo Robertu v trenutku, ko bo jahta »Luxor« zapustila vođe Nizze, ni več dvomil o njeni objubi, da bo za vedno izginila iz Robertovega življenja. In vendar se je Cantaloube do zadnjega trenutka bal, da bi neopravičeno ne posegal vmes višja sila. Če je bil po večerji odšel, se storil to samo z namenom preprečiti morebiten povratek. Toda jahta je bila odpisala, — torej je princesa Symianova izpolnila svojo objubo.

— Kaj pa grof Robert de Brancelin? Mar mu ni odkril svojih namenov, mar mu jih ni utemljeval? Cantaloube je čutil, da ni zadovoljen sam s seboj in to ga je zelo jezilo. Pogledal je na uro. Bila je ena ponoči. Naenkrat mu je postalo tesno pri srcu.

Glej no, glej in še vedno mi ni telefoniral. V glavo mu je šinila strašna misel, da je kar zadrl tel. Toda takoj jo je hotel pregnati od sebe: — Kje neki... Kolika glupost! Vendar je naglo vstal in odšel v vežo. Bourjal je bil v nočni službi.

— Ali je gospod grof de Brancelin odšel? — Ne, nisem ga videl. Tu stojim šele od polnoči. — Stopi in vprašaj druge. Bourjal se je ozrl na omario. — Ključa od številke trideset tu ni. Torej je doma. Ali naj mu telefoniram? — Ne, — je odgovoril Cantaloube hitro. Potem je pa pripomnil: — Pokli raje sam pogledat. Bourjal se ni dal prositi. Ta čas se je pa Cantaloube pripravil na opravičilo, ki je o njem slutil, da ga bo zahteval od njega. Ko se je Bourjal vrnil, je opazil, da je Cantaloube nemiren. — Čudno, trikal sem, pa se ni nihče odzval — in vendar ni ključa v predalu. Spogledala sta se. Cantaloube se je skrililo srce. — Telefonirati mu je treba, — je predlagal Bourjal.

— Ne, poživja k njemu, — je menil Cantaloube. V dvigalu sta molčala, obema je bilo tesno pri srcu. Cantaloube je potikal najprej tiho, potem pa tako močno, da bi lahko priklizal stanovalec sosednih sob. Prihital je sluga, ves zaspan. Cantaloube ga je jel hitro izpraševati: — Ali je grof de Brancelin odšel? — Mislim, da ne. — Ali imate svoj ključ? — Odprite. — Toda, gospod... — Pravim vam, odprite. Ali ste me razumeli, tristo vragov!

Sluga se je tako ustrašil, da je takoj ubogal. Cantaloube je hitro vstopil. — Počakajte me zunaj! Zaprite vrata! V salonu za kadilce je bilo temno. Cantaloube je tiho zaklical: — Brancelin!

Nobenega odgovora. Ponovil je klic glasneje, z drhtečim glasom: — Branceline? — Branceline? — Zopet vse tiho... Cantaloube je iskal stikalo. Električna luč je zalila sobo. Vse je bilo v nji v redu — samo Brancelina ni bilo nikjer. Z druge strani iz sosednih sob se je slišalo prepevanje pijanega Američana: Jaz... Jaz... Jaz...

Vrata spalnice so bila zaprta, Cantaloube je potrkal. — Brancelin... ali smem vstopiti... Jaz sem. Nobenega odgovora. Z roko na ključki je Cantaloube odšel. Potem je pa hitro vstopil. Soba je bila zavita v tišino in temo. Le skozi luknjice v zavesi so prodrali v njo prameni blede mesečine. In v mesečini je zagledal Cantaloube onemoglo roko, na preprogi pa iz nje padlo pislo...

★ Cantaloube je prižgal luč in tedaj je spoznal, da je bila njegova skeptična filozofija pozabljena, da so v življenju tudi notranja čustva. Ker se jim ni mogel ukloniti, je ležal grof Robert de Brancelin strn na postelji, a tam, kjer je bilo njegovo srce — je zagledal Cantaloube kri.